

Vážení,

dne 1. července 2010 uplyne sedmdesát pět let od zřízení četnických leteckých hlídek, sedmdesát pět let od doby, kdy se ve vzdušném prostoru nad naším státním územím poprvé objevila letadla s výsostným označením ve tvaru sférického trojúhelníku a imatrikulačními písmeny v červené barvě. Třicátá léta minulého století byla charakterizována stupňovaným napětím v souvislosti s prudkým nárůstem fašismu. Úkolem leteckých hlídek byla ochrana svrchovanosti vzdušného prostoru státu, spolupráce s pozemní bezpečnostní službou, zejména při pátrání po zločincích a provádění záchranných prací při živelních pohromách a leteckých katastrofách.

Četnické letecké hlídky byly podřízeny přímo ministerstvu vnitra. Po celou dobu jejich existence až do okupace Československa nacistickými vojsky jim velel mjr. (později podplukovník) Antonín Vlček.

Hned v roce 1945 po osvobození bylo při Zemském velitelství Sboru národní bezpečnosti vytvořeno Letecké oddělení. V únoru 1946 bylo při ministerstvu vnitra zřízeno Velitelství letectva Sboru národní bezpečnosti, do jehož čela byl opětovně postaven pplk. (později plk.) Antonín Vlček. Tím byly vytvořeny základy pro pokračování v činnosti letecké složky jako součásti Sboru národní bezpečnosti a přímého nástupce předválečných četnických hlídek.

Letecké hlídky Sboru národní bezpečnosti v letech 1946 až 1950 plnily zejména úkoly letecké policie a zajišťovaly protivzdušnou obranu státu. Jejich úkolem bylo pomáhat pozemním bezpečnostním složkám při plnění jejich úkolů s použitím letecké techniky a provádět záchranné práce.

V roce 1951 byla předána protivzdušná obrana státu armádě včetně většiny letecké techniky. V tomtéž roce vznikl Letecký oddíl Ministerstva vnitra, který prováděl kromě plnění úkolů policejní povahy a záchranných činností i přepravu vládních činitelů.

V roce 1979 došlo ke změně názvu oddílu ministerstva vnitra na Leteckou správu Federálního ministerstva vnitra a k další změně názvu došlo až v roce 1988 na Leteckou správu Sboru národní bezpečnosti. V důsledku celospolečenských změn po listopadu 1989, došlo roce 1990 k rozdělení na Státní letecký útvar Ministerstva vnitra a Úřad Federálního ministerstva vnitra pro leteckou službu. Letecká služba Federálního policejního sboru tak plně převzala úkoly policejního charakteru (pohotovostní služba, pravidelná a nepravidelná letecká přeprava, pátrání po pachatelích trestných činů, pohřešovaných osobách a věcech, řízení dopravy, dozor na státních hranicích, preventivní lety, záchranné lety, činnost v rámci LZS, leteckou přepravu nejvyšších ústavních a vládních činitelů federace a republik a v případě potřeby i mimorezortní leteckou přepravu. Po zrušení Státního leteckého útvaru Ministerstva vnitra v roce 1998 zůstala nynější Letecká služba Policie České republiky pokračujícím následníkem bezpečnostního letectva.

Ačkoliv naše policejní letectvo neslo různé názvy, kvalitativně se změnila používaná letecká technika od víceúčelových pozorovacích, stíhacích a kurýrních letadel až k stávajícím moderním vrtulníkům. Základní poslání a způsob vnějšího označení policejních letadel se v podstatě nezměnil. Lze konstatovat, že původní vize četnických leteckých hlídek se z velké části podařilo v dnešní době realizovat.

Na důkaz svého tvrzení cituji několik myšlenek uveřejněných v roce 1935 u příležitosti vzniku bezpečnostního letectva:

... Četnické letecké hlídky mohou rychle hlásiti vznik požáru, mohou dokonce i zabrániti jeho rozšíření vrháním pum se speciální náplní ...

... V míru může býti těchto letadel upotřebeno nejen pro boj proti lidským zločinným škůdcům, nýbrž i proti škodlivému hmyzu ...

... Různé trestné činy a neoprávněné přelety cizích letadel se dají prokázati jen fotografováním z letadla naší četnické letecké hlídky.

... Není možné se obejít bez pomoci četnického letectva ...

... převoz aeroplánem by byl jistě nejlepším dopravním prostředkem pro nemocné a zraněné občany, četníky a policisty, způsob rychlý, postrádající škodlivých otřesů, nejlepší doprava do vzdálené nemocnice.

Od založení četnických leteckých hlídek uplynula spousta času a naši předchůdci plnili v době své služby se svými letadly, později vrtulníky mnoho důležitých, složitých a náročných úkolů. Výčet by byl velmi dlouhý, rozmanitý i zajímavý a tudíž s úctou odkazuji v této oblasti na vydané související publikace a texty.

Současná Letecká služba je specializovaným leteckým útvarům Policie České republiky, pohotovostní službu a ostatní letecké úkoly zabezpečuje po celém území státu. Její činnost se stala neodmyslitelnou součástí policejní praxe, záchranného systému státu a krizového řízení.

V policejní činnosti je vrtulníková technika nasazována především na akce na záchranu života, záchranné a pátrací akce po osobách a nebezpečných pachatelích, odvrácení hrozícího nebezpečí škody velkého rozsahu a závažného narušení veřejného pořádku nebo jiné mimořádné události vyžadující neodkladné řešení. Vrtulníky jsou též využívány na provádění hlídkových a průzkumných letů pro potřeby speciálních policejních složek, při pátrání po odcizených motorových vozidlech, sledování plynulosti dopravy nebo výcvikové a instruktážní akce.

Letecká služba plní významné úkoly poskytování letecké podpory složkám integrovaného záchranného systému.

Pro útvary Hasičského záchranného sboru jsou nasazovány vrtulníky k akcím pro záchranu a evakuaci ohrožených osob, hašení požárů a dalším mimořádným událostem. Při opakovaných povodních a rozsáhlých požárech lesních porostů měly policejní vrtulníky obrovský podíl na jejich zvládnutí. Součástí této práce je též provádění letecké hlídkové činnosti, monitorování a dokumentace požářiště a vyhledávání ohnisek požárů v málo přístupném terénu. Velmi významný a náročný úkol Letecké služby v této oblasti je výcvik leteckých záchranářů

Letecká služba zabezpečuje přepravu pacientů, lékařů a zdravotníků v rámci nasazení sanitních vrtulníků v rámci Letecké záchranné služby. Středisko v Praze vzniklo za velké účasti policejní letecké jednotky v dubnu 1987 jako první středisko s trvalým provozem na území tehdejšího Československa. V současné době je zde zabezpečen nepřetržitý provoz sanitním vrtulníkem EC 135 T2+. Na vyžádání je na tomto středisku nasazován pro potřeby LZS další vrtulník k rychlé přepravě inkubátorů s novorozenci či týmů lékařů v rámci transplantačního programu.

Pohotovostní vrtulníky z leteckých základen plní též úkoly v systému pátrání po letadlech v tísní - SAR. Vrtulníky Letecké služby létají také v našich horách při záchranných akcích ve spolupráci se sdružením Horské služby. Jsou též k dispozici vládě při poskytování humanitární pomoci v rámci mezinárodních záchranných operací.

V roce 2008 byla ministrem vnitra schválena nová koncepce Policie České republiky letecké služby do roku 2010 a do roku 2015.

Koncepce upřesňuje úkoly Letecké služby, jejich technické zabezpečení, vybavení i rozmístění letecké techniky na území České republiky. Počty, rozmístění a vybavení vrtulníků pro jednotlivé úkoly zohledňují specifické potřeby jednotlivých složek, jednotného řízení a poskytování letecké podpory.

Od roku 2009 došlo k útlumu leteckých činností pro Ministerstvo zdravotnictví na střediscích Letecké záchranné služby v Hradci Králové a Brně.

Došlo k redukci leteckého parku na dva typy vrtulníků, vrtulníky lehké hmotnostní kategorie EC-135 a vrtulníky střední hmotnostní kategorie Bell 412, které mohou být upraveny v policejní, zásahové, cestovní, zdravotní nebo záchranné verzi.

Ukončením dodávek 8 ks lehkých vrtulníků EC 135 T2+ v roce 2008 byly vytvořeny hlavní kapacitní předpoklady pro zabezpečení leteckých činností v oblasti vnitřní bezpečnosti a integrovaného záchranného systému. Pro policejní činnost jsou čtyři tyto vrtulníky vybaveny digitální barevnou kamerou a kamerou pro snímání obrazu v tepelném spektru a zařízením pro přenos obrazu na pozemní pracoviště. Pro noční lety využívají policejní posádky brýle pro noční vidění, k trvalému určení přesné polohy vrtulníku v neznámém terénu využívají moderní pohyblivé mapy. Pro práci v nočních hodinách jsou vrtulníky vybaveny pátracími světlotmetry.

Střední typ vrtulníků Bell 412 HP je u letecké služby v provozu již 17 let. V současné době je v provozu 5 ks ve dvou verzích a to 2 ks ve verzi HP a 3 ks ve verzi EP. Nové střední vrtulníky Bell 412 EP ve výkonnější zásahové a záchranné verzi jsou určeny pro práci speciálních policejních jednotek a družstev hasičů, včetně posílení možností leteckého hašení. Při záchranných akcích je používán palubní jeřáb pro spuštění záchranářů a vybavení k postiženým osobám a jejich následná evakuace, nebo poděsný hák pro zavěšení záchranné sítě. Poděsný hák se většinou používá pro zavěšení nákladu a především hasícího vaku.

Pohotovostní nasazení vrtulníků je realizováno z Hlavní letecké základny Praha a Letecké základny Brno. Jedná se o hlavní místa trvalé dispozice pohotovostních vrtulníků v policejní, zásahové, záchranné a hasící verzi, letových posádek a technického zázemí. Tím jsou vytvořeny rozhodující podmínky pro zabezpečení akceschopnosti útvarů Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, dalších integrovaného záchranného systému a krizového řízení v oblasti letecké podpory.

Hlavní letecká základna Praha

Jedná se o hlavní strategické pracoviště s trvalým 24hodinovým provozem speciálně vybavených vrtulníků pro plnění letových úkolů především policie, hasičského záchranného sboru a dalších složek integrovaného záchranného systému pro nasazení na celém území České republiky. Ve stejném pohotovostním provozu je nasazen i sanitní vrtulník pro leteckou záchrannou službu. Jedná se o hlavní a rozhodující pracoviště pro centrální operační řízení nepřetržité akceschopnosti vrtulníkové techniky s ústředním technickým a logistickým zázemím.

Letecká základna Brno je druhé strategické pracoviště s plánovaným trvalým 24hodinovým provozem speciálně vybavených vrtulníků pro plnění úkolů bezpečnostních a záchranných složek především na území Moravy a Slezska.

K dočasnému zajištění letecké podpory regionálních bezpečnostních a záchranných složek a orgánů krizového řízení ve vzdálenějších místech státu jsou smluvně vytvořena Předurčená letecká pracoviště, která specifikují základní provozní podmínky pro krátkodobé umístění a provoz vrtulníků Letecké služby.

Léta 1935 – 2010 představují 75. let dobré, mnohdy tvrdé i nebezpečné práce pilotů, mechaniků a dalšího obsluhujícího personálu.

Při této příležitosti bych rád upřímně poděkoval všem pracovníkům policejního letectva, kteří každodenně nasazovali a nasazují svůj život a zdraví proto, aby ochránili ostatní spoluobčany před zločinem nebo jim pomohli v těžkých životních situacích. Dovolte vzpomenout také na ty, kteří ve strojích se stání vlajkou ve tvaru sférického trojúhelníku přišli o to nejcennější - o své životy.

Jsem velmi rád, že i po 75 letech je poslání stávající Letecké služby a bývalých četnických hlídek téměř stejné – ochrana životů, zdraví a majetku občanů.

Letecká služba má k dispozici velmi kvalitní, výkonnou a moderní leteckou techniku, k jejíž obsluze a údržbě si vychovala velmi dobré, spolehlivé a zkušené letové posádky a letecké mechaniky. I ostatní její zabezpečující personál je spjat s finálním produktem – včasné a hlavně bezpečné zajištění letového úkolu.

Cílem útvaru je co nejlepší služba veřejnosti.

plk. JUDr. Vladimír Panenka
ředitel Letecké služby Policie ČR